

<http://orsa.naturskyddsforeningen.se/>

Anders Claesson

Naturskyddsföreningen
i Orsa

Hur kan vi leva hållbart?

Earth Hour 2014-03-29, kl. 20.30-21.30

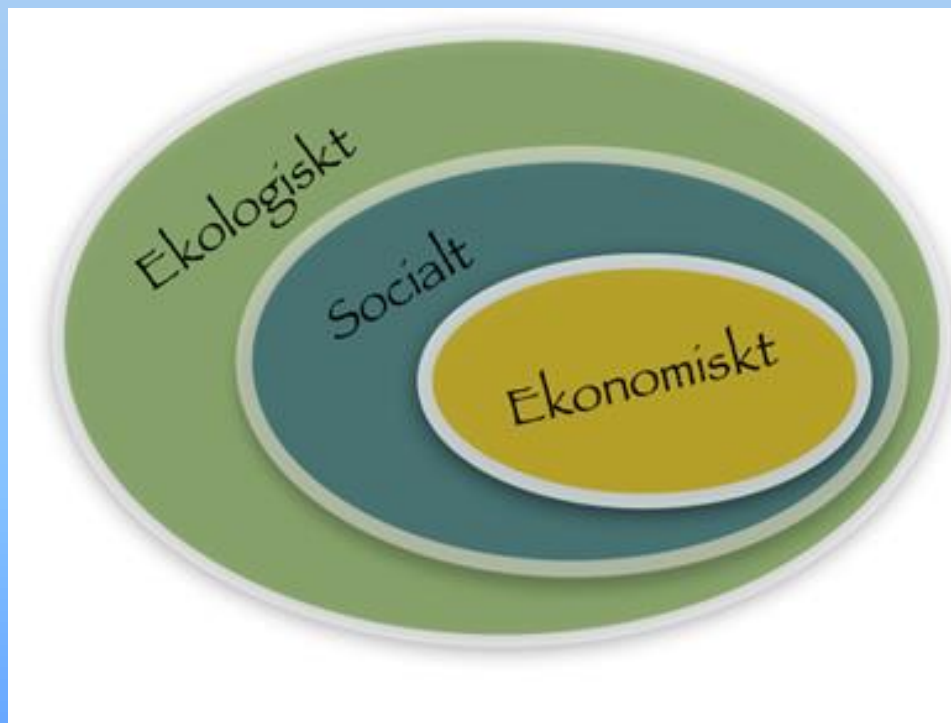

Naturskyddsföreningen
i Orsa

Vad menas med "hållbarhet"?

Tänk er en lök med 3 skal:

- Social hållbarhet (målet)
- Ekonomisk hållbarhet (medlen)
- Ekologisk hållbarhet (villkoren)

Naturskyddsföreningen
i Orsa

Vad kan du/vi göra?

Vad kan politiker i Orsa göra
för dig/oss?

Vardagsvillkor: mindre konsumtion, mer fritid

I ett hållbart samhälle måste **konsumtionsbudgeten stanna upp eller t.o.m. krympa**, eftersom **skattenivån behöver höjas** genom att **vård och omsorg blir en större del av ekonomin**.

Men den **ökade fria tiden** kan **inte**, som hittills, innebära ***“more of the same”*** i form av resor, utrustning och annan konsumtion som förbrukar pengar och naturresurser.

Däremot kan mer fritid **skapa rum för sociala förändringar och nya beteenden**.

Mer tid till **återhämtning**, att ägna åt sina barn och andra **“nära och kära”**, och att **förverkliga drömmar** om skapande verksamhet utanför lönearbetet.

Vad kan då rymmas på **tio timmar mer i veckan**?
En **ytterligare fri dag i veckan** skulle sannolikt betyda ganska mycket.

Veckan har 168 timmar, ganska många är uppknutna till **nödvändiga** sysslor (som att äta och sova), till **kontrakterade** (förvärvsarbete), till **förpliktade** sysslor (som att ta hand om barn, hus eller hund).

Ganska få timmar kan disponeras fritt.
Ytterligare tio timmar i veckan kan göra stor skillnad.

Mer tid hemma? (bilen)

Minska bilresandet, fler bilpooler och hyrbilar. Möjligt med IT-teknik.

Man fattar beslut om färdval vid varje tillfälle; man minskar då sitt körande väsentligt – med en 1/3 eller mer. Det krävs också färre bilar.

Fritidsresandet utgör 4/5.

Någon enstaka semester-flygresa per år och person.

Begränsningarna i rörlighet gäller främst flygresandet. Flyget står bara för en 1/5 av energianvändningen för resor, medan **lokala bilresor står för 3/5.**

Bantningen av **flygresorna till utlandet** handlar ändå bara om att återgå till en omfattning **som vi levde med för tjugo år sedan.**

(1987: 7 miljoner utrikes passagerare, 2007: 20 miljoner.)

Att rymmas i ett givet skal ("stajla" bostaden)

Energianvändningen per yta i nya byggnader var i det närmaste konstant 1993 – 2005.

Genomsnittsvärdet i dag är 158 kWh per m² och år, men äldre hus kan kräva över 200 kWh/m².

Isolera, effektivisera, använd förnybar energi, producera egen?

Hållbart ätande? (biffen)

Vi har i Sverige rikligt med mat som dessutom är oerhört varierad (**40 % av maten är dock importerad**, (exporten av mat från Sverige är hälften så stor).

Många tycker om **kött** och **vi äter 40 % mer kött än för tjugo år sedan**.

Produktionen av kött (främst nötkött) står för betydande utsläpp av växthusgaser (främst metan) och utsläppen har ökat med ökad köttkonsumtion. Svenskarna äter 1/3 så mycket fisk som kött.

Kött står för ca **60 % av matens växthusgaser, mejerivaror för 20 %**.

Butikernas sortiment är enormt, **färsvaror från hela världen – ett logistiskt under** att dagligen få fram allt detta, och till **låga priser**.

Svenskarna har **aldrig tidigare betalat så lite av sina inkomster för maten**.

Livsmedelskedjan är mycket energikrävande.

Maten står därför för **en stor del av klimatutsläppen**.

Jordbrukets klimatpåverkan från lustgas och metan.

Tillverkningen av **konstgödsel** är **energikrävande**.

Röta gödsel och **växtavfall**, då kan metan tillvaratas som **biogas**.

Hushållen slänger 1/5 av den hemburna maten.

Ett **normalhushåll** för ca **4 500 kr/år**.

35–40 % av matbudgeten är bullar, kakor, godis, chips, glass, läsk, kaffe, te, öl, vin och sprit.

Mer **hemlagad mat** från råvaror kan ge stora **ekonomiska besparingar**, och mindre industri-**tillsatser**. **Baka själva** och **spara** upp till **4 000 kr/år**.

Välja sådant som ligger **längre ner i näringskedjan**, **billigare** och **kräver mindre naturresurser**.

Byta lunchen ute mot en **matlåda** kan **spara 12 000 kr per år/person**.

Naturskyddsföreningen
i Orsa

I Sverige står privata **trädgårdar** för **1/10** av konsumtionen av **potatis, grönsaker, frukt** och **bär**. Hushållens inköp av detta är **15 %** av **matbudgeten**.

Mer än halva Sveriges befolkning bor med tillgång till egen tomt och trädgårdar som skulle **kunna producera hela landets konsumtion av grönsaker flera gånger om**.

Maten måste få kosta - tid och pengar!

Låt förra årets duga!

De flesta hushåll har tillgång till de flesta materiella tillbehör som behövs i vardagen.

Det betyder att **nyförsäljningen** inriktas på att **ersätta det som finns!** Företagen måste övertyga kunderna om att de behöver "förnyelsen"? Men **nya modeller motiverar inte alltid ett utbyte.**

Kan man frigöra sig från det sociala trycket från omgivningen?!

Allehanda tjänster växer snabbt i dag med nätet som bas. År 2009 omsattes på **Blocket 192 miljarder** kronor i Sverige, **dubbelt** så mycket som **ICA**. På nätet finns redan flera svenska sajter där man kan skänka bort saker, inklusive en fruktförmedling för villaägare med överflöd av frukt.

Naturskyddsföreningen
i Orsa

***”Vi vet hur vi ska lösa klimatkrisen,
men vi vet inte hur vi ska vinna valet efteråt.”***

**okänd sagesman,
eller politiker i Orsa??**

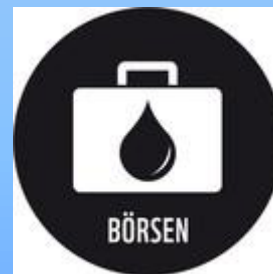
Vi vill ha fossilfri biltrafik och fossilfria transporter! [Upprop BILEN](#)

Vi behöver halvera vår köttkonsumtion! [Upprop BIFFEN](#)

Vi vill ha förnybar energi i alla svenska hem! [Upprop BOSTADEN](#)

Vi vill ha ett klimatsäkert pensionssparande! [Upprop BÖRSEN](#)

Naturskyddsföreningen
i Orsa

**Låt oss nu tillsammans göra världen mer hållbar,
i alla fall Orsa!**

Tack för uppmärksamheten!

<http://orsa.naturskyddsforeningen.se/>

Anders Claesson